

(Van een verslaggever)

AMSTERDAM - De recherche maakt extra mankracht, technische middelen en tijd vrij voor de zoektocht naar de schutters en de opdrachtgevers voor de liquidaties binnen de Amsterdamse onderwereld van de laatste jaren. Het oplossen van vooral de openlijke moorden - sommige op straat tussen winkelpubliek - krijgt 'topprioriteit', omdat de daders en opdrachtgevers 'de rechtsstaat schofferen'.

Dat zei recherchechef Jan Pronker gisteren op een symposium in de Vrije Universiteit over afrekeningen in het criminele milieu. Bij een liquidatie onderzoekt de recherche een zaak normaal zo'n vier weken. Is dan nog geen zicht op de schutter of de opdrachtgever, zoals de afgelopen jaren in vrijwel alle gevallen, dan wordt het team doorgaans ontmanteld. Het halve dossier blijft liggen totdat nieuwe informatie binnenkomt, nieuwe technieken uitkomst bieden of andere misdrijven een nieuw licht op de oude zaak werpen.

Pronker belooft dat 'het hoofdstuk liquidaties beslist niet is afgesloten' en dat de recherche uit alle macht een nieuwe poging doet de geruchtmakendste zaken alsnog op te helderen, zoals de moorden op drugshandelaar en

Recherche is liquidaties zat

Heineken-ontvoerder Cor van Hout en drugshandelaar Jules Jie, en oude zaken als de liquidaties van topcriminelen Sam Klepper en Jan Fener, eind 2000.

Dergelijke liquidaties worden nu 'tot op het bot uitgerechercheerd', zoals de moord van afgelopen vrijdagochtend op een Colombiaanse drugshandelaar in Strandvliet, Zuidoost, waar de technische recherche dertien uur lang sporenonderzoek deed.

Pronker weerspreekt dat Amsterdam 'een Chicago aan de Amstel is', al erkent hij dat het opsporen van huurmoordenaars en hun opdrachtgevers 'alsmaar ingewikkelder wordt'. "We worden op achterstand gezet doordat traditionele technieken als afluisteren van telefoongesprekken en het volgen van criminelen, na liquidaties steeds minder effectief zijn nu criminelen steeds brutaler, professioneler en internationaler opereren."

"De landsgrenzen zijn weg. We hebben niet meer te maken met de grote misdaadorganisaties die als piramides waren opgezet, maar met steeds meer, kleinere en wisselende netwerken die gewelddadiger zijn en waarvan de spelregels niet meer zo duidelijk zijn als in de gevestigde criminele orde van de jaren tachtig en negentig. Het criminele milieu is een stuk complexer, onoverzichtelijker en instabieler geworden," zegt Pronker. "Daar krijgen we echt hoofdpijn van. De bereidheid ruzies onderling op te lossen is afgenomen en de drempel voor het gebruik van grof geweld is lager. Men legt sneller hogere boetes op en slaat hard toe als die niet tijdig worden voldaan."

Binnen sommige groepen - 'vooral in het middensegment en de onderkant van het criminele milieu en niet zozeer bij de grote jongens' - worden bij geschillen om steeds kleinere bedragen leden van de andere partij ont-

voerd. Bij de acht ontvoeringen vorig jaar kon de recherche steeds de slachtoffers bevrijden, maar dat kostte soms zeer veel tijd en inspanning.

Pronker: "Als je dan ziet om welke bedragen het gaat, zijn die vaak zo laag dat de opsporingskosten die ver overtreffen."

Volgens Pronker voorkwam de recherche vorig jaar zo'n twintig keer een liquidatie, eenzelfde aantal als de laatste jaren gemeld, al blijft onzeker of de afrekeningen waren doorgegaan als de politie niet had ingegrepen en zijn slachtoffers bij wie een moordplan was verijdeld, alsnog doodgeschoten - zoals Cor van Hout.

De recherchechef bevestigt dat de politie veel liquidaties in verband brengt met twee oorlogjes in de Amsterdamse onderwereld, waarin topcriminelen als John M. en Willem H. hoofdrollen spelen. "Twee groepen Hollanders vechten een langsepend conflict uit, en het kamp van criminele Joegoslaven ligt overhoop met het Hollandse kamp. Een moord op een Joego lokt steeds een moord op een Nederlander uit. Daarom zal op de moord op een Joegoslaaf in Spanje (de 47-jarige Mirko Vukmirovic, maat van de 'Joegobaas' Sreten 'Jotsa' Jovic die vastzit in de zwaarbeveiligde gevangenis in Vught, red.) wel weer een moord op een Nederlander volgen."